UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

Kamperger, Franz Alois

Eystadii, 1705

Quæstio Quarta. De alijs attributis Divinis in particulari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

miseretur, Misericordia punit. Idem dicendum in sensu formali, si Justitia divina sumatur reduplicativè ùt divina: est enim ostensum suprà, quamvis perfectionem divinam, quà divinam, involvere formaliter omnes perfectiones: adeóque Justitia, quà divina, est formaliter Misericordia remittens, & Misericordia quà divina, est formaliter Justitia puniēs. Si verò Justitia divina sumatur præcisè ùt Justitia, & Misericordia, ùt Misericordia fateor nec Justitiam divinam remittere, nec Misericordiam punire, quia Justitia divina, sic accepta, est entitas DEI per intellectum præcisè relata ad punitionem; Misericordia verò est eadem entitas relata præcisè ad remissionem.

IV. Secunda Persona, sive Verbum, procedit per Intellectionem, non per Volitionem; Spiritus Sanctus per Volitionem, non per Intellectionem, idque realiter, nemine cogitante; ergo Volitio divina & Intellectio distinguuntur Virtualiter. *Ante. prob.* quia aliàs non posset dari ratio, quare secunda Persona sit Verbum, Sapientia Filius; tertia verò non sit Verbum, & Filius, sed Spiritus Sanctus, sive Amor. Ad simile argumentum respondebitur pluribus modis in Q.Q. de Trinit: Resp. interim *Neg. Anteced.* Nam sicut homo nemine cogitante procedit realiter à DEO per potentiam productivá leonis, & tamen non est leo, & leo per potentiam productivam hominis, & tamen non est homo; ita secunda Persona potest procedere per Volitionem, quin sit Amor; & tertia per Intellectionem, quin sit Verbum & Filius. Quomodo verò id? dicetur suo loco. Interim dico, licet à nobis nulla Mysterij hujus ratio dari posset, non ideo ponendam esse Distinctionem Virtualem, sed potiùs fatendam ingenuè ignorantiam. Audi Ambrosium l. 1. de fide ad Gratian. c. 1. *Mihi impossibile est, hujus Generationis scire secretum.* Audi & August. lib. 5. contra Maximin. c. 14.. *Distinguere inter illam Generationem, & hanc Processionem nescio. non sufficio.* Vidésne præstantissimos PP. ad ignorantiam potiùs, quàm asylum Distinctionis Virtualis confugisse? Et meritò quidem: nam rei obscurissimæ, & de se imperceptibili addere aliam imperceptibilem, est rem relinquere imperceptibilem. Discrimen Generationis & Processionis est Augustino & Ambrosio imperceptibile, tu ad ejus explicationem advocas Distinctionem Virtualem æquè imperceptibilem: dicis enim, de eadem re indivisibili, idem posse affirmari & negari, & consequenter eidem indivisibili identificari rem, & negationem rei, ac proinde rem & negationem rei idendificari inter se, quo quidem inter omnia imperceptibilia, nihil scio imperceptibilius. Resp. 2. *Neg. Consq.* Virtualis enim Distinctio, est verificabilitas duorum contradictoriorum secundùm se, de re eadem. Ostendam verò suo loco: *Verbum procedere per Intellectionem, non procedere per Volitionem,* neque secundùm se esse contradictoria.

QUÆSTIO QUARTA.

De

ALIIS ATTRIBUTIS DIVINIS IN PARTICULARI.

ARTICULUS I.

An DEUS sit Unicus?

RESP. *Unicus Dominus ipse est DEUS, & non est alius præter eum* Deuteron. 4. *Probatur ex* ratione Entis primi: Ens primum non potest esse multiplex; ergo est unicum; ergo DEUS est unicus. *Ante. prob.* Ens primum nihil supponit; sed omnis multiplicitas supponit aliquid, nimirum unitatem, tum prius naturà; quia unitas est principium, & pars componens multitudinem; tum in subsistendi consequentia; ubicunque enim est multiplicitas, ibi est unitas, & non viciſſim; ergo *Prob.* 2. ex ratione Causæ primæ. Si darentur plures Causæ primæ, vel earum quævis esset se solà sufficiens ad causandum, vel non nisi cum altera; Si primum; ergo reliquæ essent superfluæ, & quidem superfluæ essentialiter, cùm Causa prima sit Ens existens essentialiter. Si secundum: hoc ipso non essent Causæ primæ: nam Causa prima est Ens à se, adeóque Ens simpliciter illimitatum, tam in essendo, quàm operando, ùt patet ex supra dictis; ac proinde implicat, ut Causa prima se solà non sufficiat ad causandum. *Prob.* 3. ex ratione Entis necessarij per se: Ens per se necessarium, est essen-

essentialiter Ens singulare; ergo non est multiplicabile, sed unicũ. *Prob. Anteced.* omnis essentia in quantùm actu existens, est essentialiter singularis; atqui Essentia Entis per se necessarij est, essentialiter actu existens; ergo est essentialiter singularis. *Prob. 4.* ex ratione Entis optimi & perfectissimi. Si darentur plura entia perfectissima, unum eorum distingueretur ab altero; cùm autem omnis distinctio oriatur vel ex oppositione, vel ex limitatione, deberent illa entia perfectissima vel opponi inter se, quod repugnat ex dictis Quæst. 3. Artic. 3. vel limitari ab aliquo; quod similiter repugnat Enti perfectissimo. *Prob. 5.* ex ratione summi Gubernatoris: si plures dantur Gubernatores summi Universi, vel quisque est æquè potens & liber, vel non. Si primum; ergo uno volente lucem, poterit alter nolle lucem, & quid fiet? si secundum; ergo is, qui minùs est potens, & liber, jam non est summus, sed subordinatus Gubernator universi.

Sed contrà I. Ps. 81. dicitur; *Ego dixi Dij estis* Et 1. Cor. 8. *Si quidem sunt Dij multi & domini multi.* Resp. Sicut imago Petri dicitur denominativè Petrus, quia repræsentat Petrum; sic homines denominantur dij; quia ratione potestatis, quâ funguntur nomine DEI, vel ratione gratiæ sanctificantis, per quam fiunt consortes divinæ naturæ, speciali modo repræsentant DEUM.

II. In DEO non datur privatio; quia est imperfectio: sed unitas est privatio, seu carentia divisionis; ergo non datur in DEO unitas. Resp. Non omnem privationem esse imperfectionem, ùt patet in incorporeitate, incompositione &c. Ratio est; quia privationes quædam sunt privationes entis, ùt affecti aliquâ imperfectione; sicut incorporeitas est privatio entis ùt affecti extensione & divisibilitate quantitativâ, quæ divisibilitas est imperfectio. Et talis privatio est etiam unitas naturæ divinæ; quia est privatio naturæ ùt affectæ multiplicitate, quæ multiplicitas in natura, ùt ex dictis constat, adjunctas habet varias imperfectiones.

III. Perfectiùs est posse producere simile in natura, quàm non posse: hinc viventia non sunt priùs in statu perfecto, quàm possint generare sibi simile; ergo cùm DEUS sit perfectissimus poterit producere DEUM similem. Resp. Cùm natura divina sit essentialiter improducta, repugnare in terminis, ut DEUS producat aliud simile sibi in natura. *In forma disting. Anteced.* Perfectiùs est esse producere simile in natura, ubi non repugnat ejusmodi productio, ùt in creatis contingit; conc. ubi repugnat ùt in DEO nego. Rationes repugnantiæ sumantur ex probationibus conclusionis.

IV. Lib. 2. de Cœlo dicitur, unum contrariorum non dari in natura absque altero; ergo cùm detur in natura Ens summè bonum, quod est principium omnium bonorum, dabitur etiam ens summè malum, principium omnium malorum; ergo plura principia, sive dij. *Confir.* Quod fit ab aliquo principio fit. sed malum nequit fieri à principio summè bono: nam unum contrariorum non est causativum, sed potiùs destructivum sui contrarij; ergo fit à principio malo. Resp. Repugnare in terminis ens summè malum: si enim habet rationem entis, jam habet rationem boni. *In forma Neg. Consq.* Contrarietas enim solum datur in ordine ad subjectum commune, & in ordine ad mutuam destructionem vel diminutionem; Ens autem summè bonum, neque habet subjectum; quia est simplicissimum; neque est destruibile vel diminuibile; quia est Ens per essentiam. *Ad Confirm.* dico malum quà malum nec fieri à bono nec à malo principio; quia non est effectus sed defectus; non ens, sed privatio entis. 2. malum nequit fieri à principio bono per se & ex intentione; conc. per accidens & præter intentionem; neg. Ratio est: quia omne agens, (& vel maximè primum, ac optimum) agit propter finem, adeóque ex intentione alicujus boni, seu veri, seu apparentis. Unde sicut repugnat, malum esse bonum; ita repugnat, ut agens, qualecunque, agat ex intentione mali, quà mali. Potest nihilominus agens, etiam primum & optimum, dum intendit per se bonum, esse per accidens causa mali. Sic DEUS, dum per se intendit salvare libertatem creatam, fit per accidens causa mali culpæ, concurrendo ad culpam. Et dum intendit satisfacere exigentiæ causarum secundarum, fit causa mali naturæ, concurrendo ad productionem monstri. Et denique dum intendit conservare bonum reipublicæ rationalis, fit per accidens causa mali pœnæ, pœnam inferendo sceleratis.

Artic. II. *An DEUS sit Perfectus, Bonus, Verus?*

Resp. *Esse Perfectissimum, Optimum, Verissimum. Prob. 1. pars: Quis similis mei?* Ps. 44. Ratio est: quia DEUS est Ens à se; atqui Ens à se, est Ens omnimodè illimitatum, ùt sæpè dictum est. Ens autem omnimodè illimitatum est Perfectissimum: excludit enim omnem limitationem, seu imperfectionem. 2. DEUS est Causa prima; Causæ primæ autem nequit deesse ulla perfectio; nam vel ea perfectio est improducta, & tunc inest Causæ primæ formaliter; vel est producta, & tunc inest Causæ primæ virtualiter: quia omnis effectus præexistit virtualiter in sua causa. 3. DEUS est Ens per se necessarium, sed Enti per se necessario non potest inesse defectus, vel imperfectio; ergo. *Min. prob.* Omne ens defec-

ctuosum, vel imperfectum est honestè & prudenter odibile: sicut è contra omnis bonitas quà talis, est honestè amabilis; Ens autem necessarium per se, non est prudenter odibile: nam stultum est odisse, & fugere illud, quod est per se necessarium, & essentialiter inevitabile; cùm odium & fuga essentialiter ordinetur ad evidandum objectum odio habitum. Denique perfectum dicitur tripliciter 1. in essendo, cui nihil deest requisitum ad esse naturale. 2. in operando, cui nihil deest requisitum ad operandum. 3. in fruendo, quod quiescit & fruitur obtento suo fine. His autem omnibus modis perfectus est DEUS; quia nec deest illi quidquam ad essendum vel operandum, cùm sit suum Esse, & sua virtus operandi, propter summam simplicitatem; nec ordinatur ad alium finem, sed quiescit in se ipso éstque finis ultimus omnium; ergo.

Probatur 2. pars: Ego ostendam tibi omne bonum Exod. 33. me ipsum scilicet. Ratio est; quia triplex est bonitas. 1. consistit in perfectione naturali cuiuscunque rei: dicimus enim rem bonam, cui nihil deest perfectionis naturalis. 2. consistit in appetibilitate rei, sive in eo, quod res una sit conveniens alteri, ideóque appetibilis & amabilis ab altera. 3. est moralis, & consistit in propensione ad honestè operandum. atqui omnem hanc bonitatem habet DEUS, & quidem summè: nam 1. est Perfectissimus uti dictum est. 2. est summè conveniens rebus omnibus; quia omnia ab illo bonitatem participant, ab eo pendent, ex illo subsistunt, in ipso sunt, éstque beatitudo & finis, vel naturalis, vel etiam supernaturalis omnium; ac proinde summè appetibilis. 3. non solùm est determinatus ad semper honestè operandum, sed est insuper regula omnis honestatis: *Sanctus in omnibus operibus suis, Justus in omnibus vijs suis.*

Probatur 3. pars: Servire DEO vivo & vero. 1. Thessal. 1. Ratio est: quia veritas triplex est. 1. moralis in dicendo, quæ, in actu primo, consistit in inclinatione ad dicendum verum, sive ad loquendum conformiter menti; in actu verò secundo, in conformitate locutionis externæ cum mente loquentis. 2. formalis, seu in cognoscendo; quæ in actu primo consistit in determinatione intellectûs ad cogonscendum verum, sive ad cognoscendum objectum, prout objectum est. in actu secundo, in conformitate cognitionis cum objecto. 3. transcendentalis, sive in essendo, quæ consistit in conformabilitate rei cum intellectu, sive in eo, quòd res ita possit cognosci, sicut est. atqui omnis hæc veritas competit DEO; moralis quidem; quia nequit mentiri, cùm hoc spectet ad bonitatem moralem DEI; formalis quia omnia infallibiliter cognoscit, ùt infrà dicetur. transcendentalis: quia hæc veritas est omni enti communis.

Ex quo sequitur, DEUM non solùm esse Verum, sed ipsam Veritatem 2. Esse Veritatem summam. 3. esse Veritatem primam. 4. esse Veritatem æternam. Ratio primi est: quia DEUS est suum Esse, tam realiter quàm formaliter; adeóque est ipsa Veritas in essendo. Similiter est suum intelligere & cognoscere; adeóque est ipsa Veritas in cognoscendo. Denique est sua bonitas moralis, per quam neminem potest fallere; adeóque est ipsa Veritas in dicendo, saltèm in actu primo. Ratio secundi est: quia DEUS est maximè Ens: est enim Ens actu, per essentiam; adeóque summa Veritas in essendo, & non tantùm est conformis suo intellectui, sed est idem cum suo intelligere. Similiter est maximè intelligens: quia est intelligens actu omnia per essentiam, & modo quidem comprehensivo; adeóque est summa veritas in cognoscendo; & est maximè bonus moraliter: est enim per essentiam bonus, & ipse regula bonitatis; adeóque summa Veritas in dicendo. Ratio tertij est: quia DEUS est Causa prima omnis Entis; adeóque omnis veritatis in essendo. Similiter est Causa prima omnis intellectûs, & intellectionis veræ; adeóque omnis Veritatis in cognoscendo. Deniquæ est Causa prima omnis bonitatis moralis; adeóque omnis Veritatis in dicendo; ergo est prima Veritas in essendo, cognoscendo, dicendo. Ratio quarti est: quia & esse, & intelligere, & bonitas DEI sunt æterna, ùt dicetur Art. 3. ergo DEUS est Veritas æterna in essendo, cognoscendo, dicendo.

Sed contrà I. principia rerum sunt imperfecta; ergo DEUS, qui est principium omnium, non est perfectissimus. *Confirm.* DEUS est Ens per Essentiam; prædicatum autem entis non est perfectissimum omniũ; tum quia est maximè commune, & ad plura contrahibile, tum quia vivere est perfectiùs quàm esse; ergo. Resp. principia materialia, vel intrinseca rerum sunt imperfecta; conc. principia effectiva & extrinseca; neg. Principia enim intrinseca sunt incompleta; adeóque limitata, & non continentia perfectionem sui complementi; principia verò effectiva ex suo genere nullam includunt incompletionem, vel limitationem, imò continent actu perfectiones omnium, quæ, principiant; & consequenter DEUS qui est primum principium omnium, includit perfectiones omnium, éstque perfectissimus. *Ad Confirm.* Resp. prædicatum entis ùt sic, & in comuni, est imperfectissimũ; transf. prædicatum entis actualis; & entis per essentiam; neg. Ens enim sic sumtum potiùs est prædicatum omnium perfectissimum: nam sine *Esse* prædicata cetera nihil sunt actu; si verò habeant *Esse* jam sunt actu ali-

aliquid; adeóque *Esse* est actualitas omnium prædicatorũ, ac proinde omnibus alijs perfectius; quia actus est perfectior, non actu.

II. Bonum est, quod omnia appetunt; DEUM autem non appetunt omnia, cùm non cognoscant illum omnia; ergo non est bonus. *Confir.* Summum bonum importat comparationem, ùt per se patet; item compositionem: quia summum bonum, addit aliquid supra bonum. DEUS autem non est compositus, ùt constat ex supradictis; nec potest inter illum, & alia dari comparatio; quia quæ inter se comparantur, debent esse ejusdem generis: unde dulcedo non potest dici majori lineâ: quia illa est de genere qualitatis: hæc de genere quantitatis: Deus autẽ non continetur sub ullo genere, ùt ipsi diximus; ergo non est summum bonum. Resp. non omnia appetunt DEUM appetitu rationali, & supponente cognitionem DEI; conc. appetitu vel rationali, vel alio; neg. Omnia enim appetunt suum esse, & propriam perfectionem, sive appetitu rationali, ùt homo; sive sensitivo, ùt bruta; sive innato tantùm, ùt cætera: cùm autem omne esse, & omnis perfectio creata sit participatio & similitudo perfectionis, & Esse divini, omnia aliquomodo appetunt DEUM *Ad 1. partem Confir. Resp. Neg. Min. ejusq; prob.* Nam ut duo inter se comparari possint, tanquam excedens & excessum, sufficit ut in aliqua ratione communi, licet non generica, aliquomodo conveniant. Quare cùm DEUS, & res creatæ conveniant saltèm analogicè in ratione entis & boni, poterit DEUS tanquam summum bonum comparari cum rebus creatis, ùt aliquomodo bonis. *Ad alteram partem nego ato Ante.* Resp. summum bonum addit supra bonum aliquid extrinsecum; conc. intrinsecum; neg. Ad eum modum, quo denominatio Creatoris, Domini, &c. addit DEO aliquid extrinsecum, non intrinsecum. Ratio est: quia DEUM esse summum bonum, reipsà nihil est aliud, quàm quòd res creatæ non attingant totaliter bonitatem DEI; hoc autem cùm formaliter proveniat ex imperfectione creaturarum, est DEO merè extrinsecum.

III. Si DEUS est Veritas, & prima Veritas; ergo est causa omnis veritatis; ergo & hujus: *Petrus peccat.* Respond. Si ratio peccati consistit in ente, seu positivo tunc *disting 1. Conseq.* DEUS est causa omnis Veritatis, vel per se, vel per accidens; conc. est causa omnis veritatis per se; neg. Similiter disting. 2. Conseq. Si verò peccatum est solùm negatio, v. g. rectitudinis debitæ, tunc *Neg. ultima Conseq. cjúsque suppositum*: nam sicut Petrum peccare nihil est entis in se, sed tantùm ratione rectitudinis debitæ, quam negat; ita Petrum peccare, nihil est veritatis ratione sui, sed tantùm ratione veritatis illius, quam negat. Veritas enim, quæ est passio entis, eodem semper passu vadit cum ente.

Artic. III. *An DEUS sit Infinitus, Immensus, Immutabilis, Æternus?*

Resp. *Affirmativè Prob. 1. pars: Magnitudinis ejus non est finis.* Psal. 144. *Infinitus Pater, Infinitus Filius.* Basil. in 1. Joan. *Et patet*: quia DEUS est à se; ergo illimitatus, ùt dictum est; ergo infinitus. 2. DEUS est Causa prima, continens omnes effectus producibiles; effectus autem producibiles sunt infiniti, perfectiores & perfectiores: nam ratio entis est infinitis modis participabilis; ergo DEUS continet effectus infinitos perfectiores & perfectiores; ergo est perfectus infinitè. 3. DEUS est Ens optimum & perfectissimum; sed quovis ente finito potest dari melius & perfectius; ergo DEUS non est finitus. *Confirm.* Infinitas est perfectio & bonitas; sed omnis bonitas & perfectio reperitur in Ente optimo & perfectissimo; ergo. 4. Omne ens finitum est defectuosum, & continens aliquam rationem mali. sed nullum ens defectuosum est necessarium, ùt patet ex Artic. præcedente. DEUS autem est per Essentiam necessarius; ergo non est finitus.

Prob. pars 2. Immensus est & non habet finem. Baruch. 3. *Immensus Pater, Immensus Filius, &c.* Symb. Athansij. *Patet*: quia DEUS est infinitus simpliciter, & in omni ratione; ergo & in ratione præsentialitatis substantialis; ergo imensus. 2. DEUS est optimus, & cui nulla deesse potest perfectio; ergo nec immensitas. 3. DEUS est Causa prima, tam Effectiva quàm Exemplaris, continens perfectionem omnium producibilium; sed præsentialitates producibiles sunt infinitæ; ergo DEUS continet perfectionem præsentialitatum infinitarum; ergo præsentialitatem infinitam, seu immensitatem. *Confir.* Omne ubi creatum, est participatio præsentialitatis divinæ; sicut omnis sapientia creata, est participatio Sapientiæ divinæ. sed ubi creata possibilia sunt infinita, diversa & diversa; ergo præsentialitas divina est participabilis infinitis modis diversis; ergo immensa.

Probat. 3. pars: Apud quem non est transmutatio. Jacobi. 3. *Patet*: Omnis mutatio vel est perfectiva, vel defectiva. sed Enti per Essentiam optimo, perfectissimo, infinito repugnat perfici, vel deficere: si enim perficitur, non fuit ante optimum, perfectissimum, infinitum. Si deficit: cessat esse optimum. 2. Mutatio vel est transitus rei, à non esse sui ad esse sui, aut è contra: vel est transitus subjecti à non esse formæ, ad esse formæ, aut è contra. sed DEO

repugnat

repugnat uterque transitus. prior; quia est Ens essentialiter Necessarium. posterior; quia est simplicissimus, & expers compositionis, ex supra dictis; ergo. 3. Omne ens mutabile quà mutabile subjacet alicui causæ efficienti, à qua mutetur; finali propter quam mutetur; formali, per quam mutetur; sed DEUS est Ens in causatum simpliciter, nulli omnino causæ subjacens; ergo. 4. Ens mutabile est ens in potentia ad aliquid recipiendum, vel amittendum; ens autem in potentia est imperfectum, & incompletum; ens autem imperfectum est ens finitum; ens autem finitum non est perfectissimum, nec optimum; ens autem, quod non est optimũ, non est necessarium, denique ens non necessarium non est causa prima, nec ens primum, quæ omnia demonstrata sunt in præcedentibus. atqui DEUS est Ens infinitum, perfectissimũ, optimum, &c. ergo imutabile.

Probat. 4. pars: DEUM esse æternum. *DEUS sempiternus Dominus*, Isai. 41. *Æternus Pater, Æternus Filius, &c.* Symb. Athanasij. *Patet* 1. Similibus argumentis, quibus suprà DEI Immensitas probata est. 2. Æternitas est: *nunc stans*, sive ùt D. Thomas; est: *esse uniforme*. vel denique clariùs, est *existentia, sive duratio indivisibilis, & immutabilis*; adeóque nec habens prius, nec posterius, nec potens incipere, nec desinere: sed talis est duratio DEI; quia est idem cum DEO omnimodè indivisibili & immutabili; ergo.

Sed contrà I. DEUS est ita hæc substantia, ùt non sit alia; ergo est finitus in ratione substantiæ. sicut quod est ita hîc, ùt non sit alibi, est finitum in ratione loci. *Confir.* I. Ens simpliciter infinitũ continet omne Ens. Sed ultra omne ens non datur aliud ens; ergo si DEUS esset infinitus, non daretur aliud ens. 2. Si daretur corpus infinitum, excluderet omnia corpora alia; ergo si datur Ens infinitum, excludet omnia entia alia. Resp. DEUS est ita hæc substantia, ùt non sit alia substantia formaliter; conc. ùt non sit alia eminenter, & æquivalenter; nego. Ad exemplum de loco disparitas est: quia ens infinitum quoad locum debet esse ubique formaliter; adeóque ita hic, ùt etiam alibi. cùm ubiquitas formalis sit perfectio sine imperfectione; Ens autem infinitum in essentia nec potest, nec debet esse omnia entia formaliter, sed unum ens formaliter, & omnia alia emimenter. *Ad primam Confirm.* Respond. Ens simpliciter infinitum, continet omne ens intensivè & eminenter; conc. extensivè & formaliter; neg. Infinitas enim DEI non consistit in infinita multitudine entium, sed in entitate indivisibili identificante sibi, quidquid dispersum est perfectionis per infinita entia possibilia. Sicut ergo infinitas DEI non impedit, quò minùs DEUS sit una entitas singularis; sic non impedit, quò minùs dentur plura entia distincta à DEO. Ex quo iterum *ad 2. Confir.* disparitas: quia si daretur corpus infinitũ, occuparet locum omnẽ formaliter & extensivè, ac ita non esset locus corporibus alijs, & consequenter alia corpora non possent existere in natura, cùm corpus neque possit existere sine loco omni, nec plura corpora in loco eodem. Ens autem simpliciter infinitum, non continet omne ens extensivè & formaliter, sed intensivè & eminenter. Et ideo non impedit, sed est potiùs causa, quòd alia existant.

II. PP. docent DEUM esse nullibi: ergo nec est ubique, nec immensus. *Confirm.* Tota entitas DEI existit in loco A; ergo nihil ejus existit in loco B; ergo non est præsens omni loco. 2. Antequam mundus conderetur DEUS erat nullibi; ergo etiam hodie, cùm in DEO nulla facta sit mutatio. Resp. PP. docent DEUM esse nullibi circumscriptivè vel definitivè; conc. nullibi purè præsentialiter; neg. Circumscribi enim loco, est superficiem locati contingi à superficie loci ambientis, ùt contingit in corporibus; definiri verò loco, est rem indivisibiliter, ad esse loco divisibili, licet non omni, ùt contingit Angelis. Et horum neutrum convenit DEO, qui nec est corporeus, nec finitus. Esse denique in loco purè præsentialiter, est esse indistantem à loco absque eo, quod quis loco circumscribatur, vel definiatur: & hoc modo DEUS est in loco & in omni loco. Hinc *Ad pri. Confirm. Neg. Conseq.* Cùm enim DEUS sit in loco A purè præsentaliter, non circumscriptivè, vel definitivè; ideo simul est in loco B & in omni alio. Aliud est de rebus, quę loco circumscribuntur, vel definiuntur: priora enim si tota sunt in loco A nullatenus sunt in loco B posteriora, licet possint esse tota simul, in loco A & B non possunt tamen simul esse in omni loco. *Ad 2 Neg. Conseq.* sicut enim DEUS, priùsquam mundus conderetur, non erat Creator, hodie verò est, idque absque sui mutatione, eò quòd denominatio Creatoris importet per modum connotati existentiam creaturarum DEO extrinsecam; ita DEUS est hodie ubique, qui erat nullibi, absque sui mutatione: quia ubiquitas connotat existentiam loci extrinsecam.

III. DEUS est mobilis; ergo mutabilis. *Prob. Ante. 1. Omnibus mobilibus mobilior est Sapientia* Sap. 7. *Appropinquate DEO; & appropinquabit vobis* Jacobi 4. &c. 2. DEUS est vivens; ergo mobilis ab intrinseco. 3. DEUS quandoque exit de otio ad actum, creando v. g. mundum; ergo movetur. Resp. *Neg. Ante. ad 1. prob.* dico sapientiam divinam dici mobiliorem omnibus, propter facilitatem & velocitatem, quà operatur. Appropinquare verò dicitur DEUS, non per motum localem, sed per

per gratiæ influxum. *Ad 2. Neg. Conseq.* moveri enim ab intrinseco, est solius viventis creati. Ut DEUS dicatur vivens, sufficit, quòd ejus perfectiones, quæ correspondent operationibus creatis vitalibus, ùt sunt, Intelligere & Velle, procedant ab intrinseco negativè, id est, non ab extrinseco. *Ad 3. Resp.* DEUS exit ab otio ad actum immanenter, ita ùt actum, in quem exit, in se recipiat, neg exit in actum transeunter; con. actus enim v. g. creationis, ad quem exit DEUS creando, non recipitur in DEO, sed adhæret mundo creato.

IV. DEUS est Autor æternitatis, juxta August. lib. 83. QQ. q. 23. Et post æternitatem, juxta illud Exod. 3. *DEUS regnabit in æternum, & ultra*; ergo non est æternus. *Confir.* Æternitas est tota simul juxta Boëtium; adeóque in ea non datur præsens, futurum, præteritum; de DEO autem dicitur? *est, fuit, erit*; ergo. Resp. DEUM esse Autorem æternitatis participatæ, qualem habent Angeli, non æternitatis per essentiam, quæ soli DEO convenit, & est idem cum DEO. Dicitur regnaturus ulterà æternitatem, id est, ultrà quamvis durationem, quantumcunque longam. Nam sicut admodum difficilia, dicuntur exaggerativè impossibilia; sic duratio valde longa, dici solet æternitas. *Ad Confir. Resp.* DEus dicitur fuisse, vel futurus esse per successionem aliquam sibi intrinsecam; nego. per successionem alicujus extrinseci, nimirum temporis præteriti & futuri; conc. Nam sicut columna in littore fixa, à successiva coexistentia partium aquæ dicitur heri fuisse, hodie esse, cras futura esse, propinqua certis aquæ partibus; licet ipsa maneat invariata intrinsecè: sic DEUS dicitur fuisse vel futurus esse, à diversis partibus temporis successivè DEO advenientibus, ipso remanente penitus immutato.

QUÆSTIO QUINTA.

De

VISIBILITATE DEI.

ARTICULUS I.

An DEUS sit absolutè invisibilis oculis corporeis.

REsp. *Esse absolutè invisibilem. Quem nullus hominum vidit, sed neque videre potest.* 1. Tim. 1. utique visione propriè dictâ, seu corporali. *Per hoc* (id est, per oculos corporeos) *videri ab homine non potest* (nimirum DEUS) *per quod videt homo corporeus corporea.* August. Epist. 6. ad Italicam. Et Ambros. serm. 8. in Psalm. 118. *Putavit* Moyses *hoc etiam esse DEO possibile, ut corporeis oculis faceret id, quod incorporeum est comprehendi -- non reprehensibilis hic error, sed grata cupiditas, atque inexplebilis. Probat.* Vel visio, quâ oculus videret DEUM, esset naturalis, vel supernaturalis, non naturalis: quia si nulli intellectui creato potest esse connaturalis visio DEI, ùt dicetur; quantò minùs oculo corporeo? 2. Si potentia corporea naturaliter potest videre incorporea; unde probabilis intellectum humanum esse potentiam incorpoream? Illa visio naturalis nec esset spiritualis, cùm potentia materialis nequeat producere naturaliter effectum altioris ordinis, nimirum spiritualem: nec esset materialis, ùt paulò post probabitur. Non etiam supernaturalis: quia nulla potentia vitalis potest elevari ad objectum vitaliter percipiendum, quod nullo modo potest percipere naturaliter. sed oculus nullo modo potest DEUM naturaliter percipere; ergo, &c. *Major patet.* tum à priori: quia de ratione potentiæ vitalis est, ut se possit movere aliquomodo ab intrinseco circa objectum; ab intrinseco autem se movere, est movere se viribus naturæ, quæ est principium intrinsecum motûs; tum à posteriori: quia si potentia vitalis potest elevari ad objectum, nullo modo à se attingibile naturaliter, poterit etiam lapis elevari ad videndum DEUM, quod est absurdum: nam aliàs etiam Corpus CHRISTI mortuum potuit elevari & si potuit, debuit: quia ratione Unionis Hypostaticæ debebatur illi visio.

Probat. 2. Tribus enim modis intelligi potest, quòd quis oculo corporeo DEUM videat. 1. visione oculari propriè dictâ. 2. quâcunqu; cognitione materiali intuitivâ. 3. per visionem spiritualem, seu intellectualem. Primum, evidenter est impossibile: quia sicut audire, gustare, olfacere, est ex conceptu suo percipere sonum, saporem, odorem; sic videre oculariter, significat essentialiter, percipere lucem & colorem. Unde quærere: an DEUS sit hoc sensu visibilis? est quærere, an DEUS sit lux, color, &c. & sicut implicat. Essentiam divinam corporaliter audiri, vel olfieri, quia non est sonus, vel